

A sajtós látogatása

Miklós Dániel

Most egyedül hajtottam a nagy izraeli semmiben. A magyar semmitől csak abban különbözik, hogy több benne a szikla, melegebb van, és kicsit hegyesebb. Újra éreztem a szelet, végre már én ültem a volánnál, de a szél ugyanúgy füttyült el szemből mellettem. Kerestem egy helyet, amit akkor láttam először és utoljára, tíz éve. Két húsvét között.

...

Akkoriban rossz napjaimat éltem. Zavart és borotvátalan voltam, néha még a tollaimat is földhöz vágtam, ha nem írtak. A hotelben is majdnem mindenki elkerült, csak akkor néztek meg, amikor megjelentem az első nap. Végiggurultam a köveken, majd bejelentkeztem, felmentem a szobámba, és vártam a fotóst. Szerencsém volt, a gyerek, akit küldtek, el tudott viselni, és jól szórakoztunk a vége felé, egészen addig a napig.

Másnap reggel kivittek minket egy olajzöld dzsipen, hogy dolgozhassunk. Ki a pusztába. Rázkódtunk az úton, jobbra-

balra dőltünk, és nem beszélünk. Csak olyan tíz óra felé kezdtünk el beszélgetni, majd a nagy sétálás és munka után már együtt ittunk a kávéban.

– Azért szerencséd van, hogy most jöttél, két húsvéton is áteshetsz.

– Nem vagyok túl vallásos, meg hétfőn érkeztem.

– Furcsa a húsvét felétek, nektek a Megváltó győzelméről szól a halál felett, mi pedig itt a földön arattunk győzelmet.

– Ha ennyire így érzed, eljöhetsz hozzánk egyszercs.

– A sonkából azért nem kérek. Inkább a mi kajánk. Lehet, hogy nem vagyok vallásos, de annyira vagyok zsidó, mint te katolikus.

Néha egészen más jutott az eszünkbe, például amikor egy kihalt országút mellett vártuk, hogy jöjjön értünk valaki. Ekkor csak ültünk a környék ritka fáin közül egy alatt, és mereven nézve a távol beszélgettünk.

– Meg kell hagyni, hogy a keresztény lányok sokkal szebbek, mint a zsidók. Bár az is igaz, hogy a zsidó lányoknak sokkal korábban nő meg nagyra a mellük – megvallom őszintén, a két szemben lévő dombra néztem, és mosolyogtam. – Amíg a keresztény lányoknak épphogy megfeszül a pólójuk, a zsidó lányok már három kosárméretet kinőttek. De később aztán már nem néznek ki jól.

– Ez igaz, de van egy szép lányismerősem, aki zsidó.

– Hát, akkor ez egyel több ok a kikeresztelkedésre.

Emiatt a lány miatt voltam ilyen elrontott állapotban. Még otthon jól éreztem magam. Nem vettem észre, hogy engem nézett. Szokásos módon kedves voltam hozzá, de semmi több. Az életben nem gondoltam volna, hogy lehet valami. Túl sokat ittam azon a táncolós felerősített basszusú

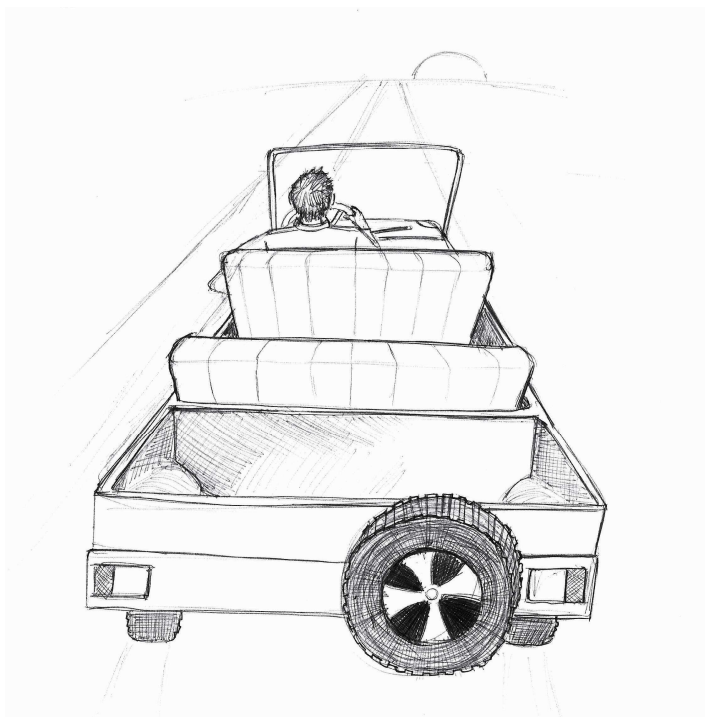
éjszakán. Kettőkor már nem bírtam tovább, és kimentem hányni: mintha a világ fordult volna ki belőlem. Majd hazaindultam, és befordultam az ágyba, ahol az egyensúlyszerveim tovább forgattak egy fix pont körül. Másnap jött a hívás. Elbasztam. Nem láttad a csillogást a szemeiben? Nem. Nem láttad, hogy a szájsarkai három-három fokkal feljebb kerültek, amikor veled beszélgetett, és elmosolyodott? Nem. És már azt se láttad, ahogy csalódottan kivonult, mintha sose ennénk vele többé búrkiplit a sarki cukrászdában? Hát igazad van. Ezt sem láttam. Lefőztem a kávé, és szemeztem az üres ablakkal. A szürke házzal szemben, és az ázott, kormos cserepekkel. Mi tehetnék. Ő ma reggel utazott el, én hétfőn fogok. Túl késő korrigálni, hagytam, hogy belecsapódjak az élet gumifalába, és már előre éreztem, hogy el fog törni a lábam a szilárd védőréteggel való hirtelen érintkezés pillanatában.

Álmodtam róla persze aztán, sokfélé. Egyszer egy buszon, amivel már utaztam valahová, valamelyik aktuális célom felé, ahol senki sem várt szívből, csak hivatalból. A pályaudvaron elolvastam a neonok magánya alatt egy hideg padon Tadeusz Rózewicz egyik versét egy könyvből. És vártam. Az ülésben pedig elaludtam a monoton motorhang kíséretével. Egy sárga tavaszi mezőn voltunk ketten, és kék volt az ég. Fehér ruhában volt, én sötétkében, és akkor álomban boldog voltam. Lehet, ő is ezt álmodta ekkor. Vagy érezte valahol, hogy őrá gondolok. Nem tudhatom. Talán nem is fogom sohase megtudni.

...

Manapság már nincsenek megfelelő gondolataim. A múltkor egy moziban a fények villódzása alatt gondolkoztam azon, hogy a mennyezetet hány 450 kilogrammos angol repeszbomba tudná áttörni. Vagy

milyen lenne, ha hirtelenivilágosodna, és egy saras amerikai tiszt jönne a ténnyel: a németek támadnak az Ardennekbén. Vagy ha a mozinak már csak három fala lenne, és a székek maradványai között piros arcú oroszok törnének előre a metsző szélben és golyózáporban, miközben az őrmester arcára fagy a parancs. Jártam régi belvárosi bérházban is, és még hallottam valahol, hogy milyen lehetett, amikor negyvennégyben a Gestapo fekete lakkcipői, és mindenféle SS alakulatok bakancsai válaszolnak egymásnak a nagy rohanásban. Utána döntöttem. Vissza kell jönnöm ide.

Sokat járkáltunk. Mi így dolgoztunk. Messziről látszott, hogy fegyvertelenek vagyunk, és mindenhol ott volt a PRESS felirat. Nevettünk, jó kedvünk volt, amikor megtaláltuk a szétrombolt segélyhelyet. Darabok, és néhány emberi maradvány maradt ott a legyeknek. Akik zümmögtek. Más hang nem volt. Nem tudtuk megállapítani, hogy ki csinálta, és kié volt a segélyhely. A bűzben nem különböztettük meg a tetemeket, vagy darabjaikat. Nem tudtuk feldolgozni a látottakat. Jelentettük, és a fotósom ígérte, hogy másnap még kimegy. Aznap este fejenként megittunk 12 üveg Makabbt. Reggel tehetetlen voltam, amikor kitántorgott az ajtón és csatlakozott a Tifar százados vezette csapathoz. Egyikük sem tért vissza. Felrobbantak egy aknán még út közben, amit mi sikeresen kikerültünk előző nap.

...

Azóta történt sok minden. Láttam közben újra az a zsidó lányt is, és igaza volt a fotósnak; mára már elhízott, de vajon, ha akkor mégiscsak észreveszem, másként lett volna? Nem tudom. Azt sem tudom, hogy lehet-e szerelem tárgy nélkül. Tavasz van, és csak én vagyok sötétzöld. Éjszaka már jó levegő van, és ilyenkor sétálok. Nem akarok szűrös szemmel nézni a szerelmesekre. Nem akarom, hogy rossz kedvük legyen egy újra borotvátlan, lassan a zenitről lefelé induló embertől.

A területet mára aknamentesítették. Ezzel viszont az utolsó izgalmas dolgot is megszüntették itt. Néhány tégladarab emlékezteti a laikust arra, hogy mi volt itt. Engem pedig az eleven, szűrő emlékek. Akkor reméltem, hogy a 12 sör kimossa az agyamból az alkoholtartalmával a tetemek gondolatomban létező képeit. De nem. Most is itt vannak, csak le kellett porolni őket. Írtam róla egy hosszú cikket, és

egy másikat a fotós emlékére. Megérte? Mégis azt mondom, hogy igen. Olyanokkal beszélgettem, akiknek muszáj harcolniuk, különben elvesznek. Mégis utálják ma őket. Letépnék jelvényeiket, és megölelnék őket. Nem tehetik, ha egy nap leteszik a fegyvert mindannyian, két óra múlva már senki sem fogja tudni, hogy hol volt Izrael. Mert az ellenségeik nem befogadóak. Talán ők csinálják jól. Elpuhultunk. Ismerjük meg a másikat, de azért ne lakjon nálunk. Ezt elfelejtettük. Itt még ez nincs. Ne is legyen. Persze most ezt így látom. Korábban is így gondoltam, de lehet, hogy holnap már nem így lesz. Én is változok, noha mégis én vagyok a fix pont a világban. Nincs senki, akihez köthető lennék, én vagyok az örök ötödik kerék, a suttogó bíboros a háttérben, de egy ilyen embernek is lehetnek titkai. Például ez a rakás értéktelen föld, amin egyszer egy szétrombolt kórház állt. Ez az én emlékművem, amely figyelmeztet, hogy beszélünk kell az emberségről, ha embertelenséget tapasztalunk, de emlékeztetni kell az embertelenségre akkor is másokat, ha épp emberséges módon kezdünk el élni. És ez így van jól.